

Gezi Parkı Direnişi'ne verdiği destekle de öne çıkan **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB)** yetkilerinin daraltılması sivil topluma da bir darbe olarak nitelendirildi. AKP'nin 'gece yarısı operasyonu'yla TMMOB yasasında değişiklik yapması, mimar ve mühendis odalarının mesleki denetiminin elinden alınması olarak yorumlandı. **İstanbul Serbest Mimamlar Derneği (İSMD)** Başkanı **Ersen Gürsel**, **Cumhuriyet Gazetesi'**nden **Ceren Çıplak**'ın mimarlık sektörü ve kentleri olumsuz etkileyecek yasa değişikliğiyle ilgili sorularını yanıtladı.

- Bu yasa değişikliğinden siz ne çıkarıyorsunuz?

Bu yasal değişiklikle mimarların projeleri oda denetimi dışında üretileceğinden resmi dayanaktan da mahrum bırakılıyor. Oda onayı veya denetiminden geçmemiş bir projenin müellifliği ve telif haklarının belgelenmesi sürecinde hukuki sorunlar doğacak. Odanın projeler üzerinde yaptığı vize işleminin, projenin müellifini tanımlaması fikri hakların korunması bakımından çok önemli hukuki bir belge olduğunu düşünüyorum. Ayrıca meslek odalarının kamu alanında işlevini de sorgulayan bu değişiklik, sivil topluma da bir darbe niteliğindedir.

Alelacele değişiklik

- TMMOB'nin yetkilerinin kaldırılmasına niyet okuması yaptığınızda görünen ne?

Burada amaç, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası ile oluşan fikri hakları ortadan kaldırarak proje ve yapılara ister özel ister kamu alanında değişiklik yapma olanağının önünün açılmasıdır. Bunların ardından bir de aceleyle imar yasasının değiştirilen 8. maddesine bir bent eklenerek TMMOB'ye bağlı meslek odalarının, çevre, mimarlık ve mimarlar üzerindeki denetimi tamamen kaldırdı. Denetim, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bir kuruluşuna verildi.

Buna niyet okumak demeyelim ama bu değişikliklerin hepsi, mimarı kendi eserinden koparan ve yapılarda mimarından bağımsız değişiklik yapabilme hakkını sağlamaya çalışan değişikliklerdir. Bu adımlar bir anlamda, fiziksel yapılanmayı özgünlüğünden kopartan, kimliksizleştirilmiş ve anonimleştirilmiş siyasetin belirlediği yapay bir kentsel yüz oluşturmalarının, kentsel çevrenin önünü açıyor. Siyasi irade stratejik planlama modelinin öngördüğü, sadece ekonomik değer üreten projelerin gerçekleşmesinin, farklı bir fiziksel çevre oluşmasının ancak ve ancak mimar ve şehir plancılarının yasal haklarının ellerinden alınmasıyla mümkün olduğunu düşünüyor.

- Bu değişiklikle AKM gibi önemli yapılar yıkılmak istendiğinde yıkılabilecek mi?

Her şeyden önce AKM, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı ile 1. derece anıtsal yapı olarak tescil edilmiş ve güvence altına alınmıştır. Ayrıca 9. İdare Mahkemesi'nin aldığı kararla, korunması ve aslına uygun olarak restore edilmesi açısından yargının güvencesi altındadır.

'Meşru zemin sağlanıyor'

- İstanbul'u mimari anlamda kim yönetiyor?

İstanbul'un geleceğine ilişkin kentsel yapılaşmasında gayrimenkul yatırımcıları ve merkezi siyasi irade belirleyici oluyor. Doğal, kültürel değerler; sosyal, kültürel çevre; kamusal, kentsel alan, kentin tüm alanlarının planlanması stratejisi sadece ekonomik değerler üzerine kurulacak gibi... İstanbul, geleceğine ilişkin tüm projeleri Başbakan'dan öğrenmektedir. Büyükşehir belediyesinin kararlara hangi ölçüde dahil edildiği bilinmemektedir. Evet, hepimizin merak ettiği bir soru: İstanbul'u kim yönetiyor? Ekonomik değer artışına öncelik veren gelişigüzel aşırı yapılaşma uygulamaları, merkezi alanlarda inşaat emsallerinin artırılıyor olması, kentin kültürel varlıklarının simgesi olan camilerin ve diğer eserlerin kent silüeti üzerindeki belirleyici etkilerini önemsizleştirmektedir.

Görünen o ki, şu anda İstanbul'da ve Türkiye'de planlama kararları yatırımcıların ekonomik değer artışına önem veren model üzerinden gidiyor, bunun adı da stratejik planlama modeli. Yıllar öncesinde bu tür söylemleri yadırgardık, şimdi de bu söylemlerin meşru zemin kazandığına tanık oluyoruz.